

MONTE NEGRO

BICIKLISTIČKE STAZE

ANDRIJEVICA

IMPRESUM

Svi podaci u ovom vodiču su nastali nakon brižljivog istraživanja. Obzirom da se uslovi oko markacije, staza i signalizacije stalno mijenjaju, ne preuzima se nikakva garancija za tačnost podataka. Vodič se koristi na sopstvenu odgovornost. Ako niste sigurni, obratite se iskusnom vodiču za pomoć. Sa zahvalnošću prihvatamo sve komentare sa kojima se naknadno možete obratiti izdavaču na e-mail adresu office@bjelasica-komovi.co.me.

Izdavač: Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije

Donator: Austrijska razvojna agencija

Tekstovi, visinski profili, tehnička podrška: Jovan Eraković

Konsultant: Radovan Đeković, dir. TO Andrijevića

Fotografije i dizajn: Jovan Nikolić

Karte: Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore

BICIKLISTIČKE RUTE U REGIONU ANDRIJEVICE

Okolina Andrijevice po zadovoljstvu koje pruža kad se obilazi na dva točka ne zaostaje za drugim crnogorskim predjelima, ali je manje otkrivena u tom smislu. Eto onda prilike da spojimo upoznavanje novoga sa onim već poznatim, jedinstvenim osjećajem slobode u kontaktu sa prirodom.

Novi usponi i nizbrdice, novi vidici, novi odgovori na pitanje "šta je iza krivine"... ali i nove graške znoja: jer andrijevičke rute su pretežno za one koji raspolažu sa malo više iskustva i snage. No to ne znači da i oni koji su za opuštenije krstarenje na biciklu, neće naći nešto po svojoj mjeri: mali, lijepi, "porodični" krug po istočnom obodu

Andrijevice, romantično kotrljanje kroz dolinu ka selu Kuti (uz vraćanje nazad u Andrijevicu, umjesto napornog prelaska preko visokog prevoja između Kuti i Gusinja), odlazak do doline Gradišnice (opet ćemo tu "otkinuti" lakši dio od veće i napornije ture), i zanimljiva vožnja do Plava - sasvim dovoljno za par ugodnih dana na asfaltnim putevima i puteljcima.

A za one koji streme visinama i daljinama ne mareći za uloženi trud i za makadame, asfalte ili šumske staze, izazova je više nego dovoljno: Andrijevice će takvima biti njihov lični Kejp Kenedi, odakle će dan za danom uzlijetati do pod litice

Komova, na Bjelasicu, preko Visitora... čak do Japana!

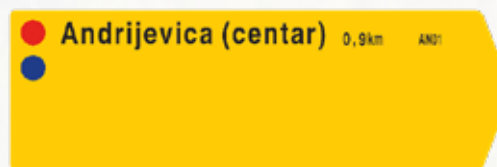
Puno je u ovom kraju toga što čeka na nas, da ga vidimo i doživimo - nešto će biti tako divlje i nepokorno da neće stati u jedan zadivljeni pogled niti ćemo ga ukrotiti jednim prolaskom biciklom, nešto će biti pitomo do pokornosti - no opet će lukavo mamiti uzdahe, a nešto će se sasvim sakriti od nas i ostaviti nam samo slutnju, zbog koje ćemo poželjeti da se opet vratimo ovamo.

Mi smo se potrudili da vam ovim vodičem pomognemo pri izboru vaših budućih otkrića, ali i

da detaljnim opisom andrijevičkih ruta omogućimo da bolje procijenite njihovu težinu i uslove na njima, te da opuštenije krenete na vožnje. Da biste na terenu imali manje briga, potrudili smo se i da sve rute koje ćete ovdje naći obilježimo kvalitetnim sistemom putokaza.

No preporučujemo isto tako da sa našeg sajta skinete i bazu GPS podataka, koja će vam umnogome olakšati i planiranje i orijentaciju na terenu, dajući vam uz to veću slobodu da na licu mjesta promijenite planove, da ako poželite prepriječite sa jedne rute na drugu, da skratite ili produžite svoju vožnju, a da ne morate da brinete da li ćete sigurno uspjeti u tome.

SIGNALIZACIJA

WEB STRANE

www.biking.bjelasica-komovi.me
www.biking.toandrijevice.me
www.tt3.bjelasica-komovi.me

Ruta AN 01 Andrijevica - Seoce - Andrijevica

Karakteristike rute:

- » dužina: 7km
- » ukupni uspon: 190m
- » podloga: asfalt (6,2km), makadam (0,8km)
- » uslovi za vožnju: tokom cijele godine, osim u slučaju jakih sniježnih padavina

Lagana i prijatna tura koja će svakome biti po mjeri, odličan način za bolje upoznavanje sa Andrijevicom i njenom bližom okolinom. Ovo je takođe jedna od onih tura koje mogu da spasu dan: ako je bilo kišno i razvedrilo se tek predveče, ili ako imamo malo slobodnog vremena, eto prilike da ipak sjednemo na bicikl - i ne samo da sjednemo, nego da zaista i uživamo. Na vožnju se može krenuti i drumskim biciklom jer je podloga u najvećem dijelu asfaltna - postoje samo dvije makadamske dionice koje su zajedno duge manje od kilometra.

Iz parka ispred hotela "Komovi" u centru Andrijevice krećemo lijevo, glavnim putem ka Plavu. Posle malo više od 900m skrenućemo lijevo i nizbrdo, na sporedni asfaltni put koji nas vodi na drugu obalu Lima, u selo Seoca. Čim pređemo rijeku počinje umjeren uspon, koji će potrajati narednih dva kilometra. Da uspon lako savladamo, pomoći će okolina: veselo seosko šarenilo, bijele pjege kućica razbacane nadomak puta i pokrivena naherenim crvenim kapama krovova, raskoš livada i pašnjaka izvezenih drvenim ogradama i žbunjem na međama, ovdje-ondje preko polja trče stogovi sijena a puštaju korijenje krave i konji zanjati svojim poslovima. Lagano se dižemo iznad doline u kojoj se se Andrijevica igra sa Limom, i uživamo u onim lijepim trenucima koji su poznati svakom ljubitelju okretanja pedala: prve graške znoja, ali više nego isplaćene širenjem

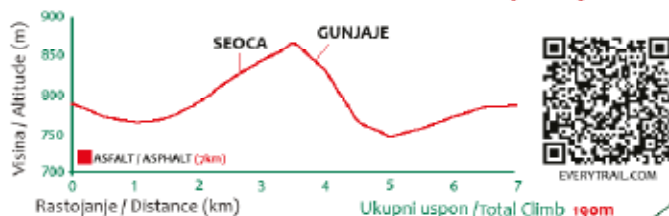

vidika i dosezanjem daljina, nos pun mirisa, uzbuđenje otkrića, osjećaj da smo zaista živi... Kad god nam neki put ili staza pruže nešto ovako, jasno je da nismo pogriješili što smo krenuli tuda. Kotrljajući se obodom brda Balj, na 3,3km od starta dostižemo najveću visinu na turi - 870m. Malo kasnije ćemo se naći na raskrsnici na kojoj treba da skrenemo oštro lijevo i nizbrdo (drugi asfalt odlazi pravo, ka obližnjem zaseoku). Brzo se spuštamo nazad u dolinu, prolazimo spomen-česmu Guberinića i pred samim mostom preko Lima stižemo do Ribarskog doma: lijepa nova brvnara smještena iznad rijeke, nedaleko od puta sa desne strane, nudi i mogućnost smještaja. Tri kilometra uzvodno od

brvnare, i isto toliko nizvodno, prostire se fly fishing revir. Tu možemo zabaciti ono što nam je na raspolaganju (utiske preko ramena, udicu u vodu...), i početi nadmudrivanje sa pastrmkama. Odmah poslije mosta ćemo na ulazu u Andrijevicu preći kratak komad makadama (300m). Potom izlazimo na put Andrijevica - Berane i skrećemo desno ka centru varoši. U blizini je motel i restoran "Most Bandovića". Oko pola kilometra prije parka i hotela u centru gdje ćemo i završiti turu, prolazimo pored parka Knjaževac (desno) u kome se nalaze spomenici iz Prvog i Drugog svetskog rata kao i prava botanička bašta sa preko trideset različitih biljaka (sekvoja, Pančićeva omorika, tisa i druge). Tu je i lijepa crkva Svetog Arhangela Mihajla.

AN01

ANDRIJEVICA - SEOCE - ANDRIJEVICA (7km)

Ruta AN 02 Andrijevica - Prisoje - Trešnjevo

Karakteristike rute:

- » dužina: 16km
- » ukupni uspon: 370m
- » podloga: asfalt (15km), makadam (1km)
- » uslovi za vožnju: tokom cijele godine, osim u slučaju jakih sniježnih padavina

Iz centra Andrijevice krenućemo putem ka Beranama, ali ćemo poslije 900m skrenuti lijevo, na put za Trešnjevik. No ni tom putu nećemo dugo ostati "vjerni": 1,9km poslije starta skrenućemo oštro u desno, na asfaltni put za Saleviće i Prisoja. Odavde počinjemo umjereno težak uspon do Površ, dug 5km (visinska razlika: 260m).

Lijevo se nad nama dižu strme zelene padine iznad kojih, kao kruna, proviruju krševi vrha Željevica (na kartama upisanog i kao Žoljevica) - glavnog obilježja na ovoj turi. Na izmaku raštrkanog sela Površ stižemo na raskrnicu u obliku latiničnog

slova "V" (6,6km od starta) na kojoj ćemo nastaviti desno, nizbrdo (lijevo i uzbrdo se odvaja asfalt koji obilazi oko Žoljevica i spušta se u dolinu Gradišnice - ruta AN 03). Odmah poslije raskrsnice prolazimo ispod nove seoske crkve (lijevo): na svom izdvojenom prestolu ona pomalo samuje, posmatrajući zamišljeno vrenje života duboko dolje, u dolini Lima.

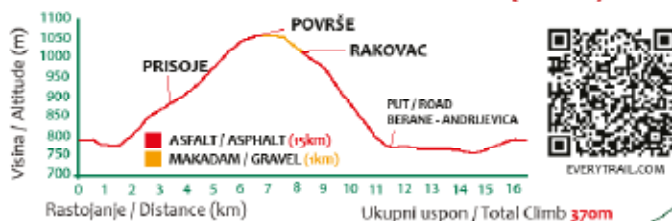
Par stotina metara dalje počinje kratka makadamska dionica na kojoj ćemo dostići najveću visinu na ruti, 1060m (6,9km od starta). Vozeći podno samog krša Željevica, počinjemo spust u dolinu Lima, dug nešto više od 4km. (Prije početka spusta lijevo se odvaja seoski put koji vodi do zanimljivih vodenica i valjaonice sukna udaljenih samo oko 250m, pa ne bi trebalo propustiti priliku da ih posjetimo.)

Lebdeći bez napora u lijepom predjelu i roneći kroz lijepe vidike, brzo ćemo na Stanjevom brdu stići do početka asfalta

AN02

ANDRIJEVICA - PRISOJE - TREŠNJEVO (16km)

(8,1km). Put postaje vrlo strm, pa treba pripaziti da nas brzina ne povuče preko razumne mjere: saobraćaj ovdje skoro da i ne postoji, ali se uvijek može desiti da iz krivine pred nama iskrсне neki automobil. A posebno treba usporiti na početku jedanaestog kilometra: tada ćemo izaći na

magistralu Andrijevica - Berane. Nastavićemo pravo, i poslije 5km eto nas ponovo u parku u centru Andrijevice, na kraju ove lijepe vožnje koja nas je u početku oznojila, a poslije nas nagradila odličnim pogledom i uzbudljivim spustom.

Ruta AN 03 Trešnjevik - Rudo brdo

Karakteristike rute:

- » dužina: 43,5km
- » ukupni uspon: 1250m
- » podloga: asfalt (30km), makadam (7km), zemljani put (6,5km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni (zbog zemljanog dijela na Lisi, vožnja se ne preporučuje tokom i poslije jakih kiša)
- » trasa jednim dijelom vodi kroz visoki, slabo naseljeni planinski predio, pa uz sebe obavezno treba imati osnovni alat za bicikl, rezervnu gumu, lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas). Preporučuje se i vožnja u društvu.

Tura za bicikliste u dobroj kondiciji: donijeće mnogo zadovoljstva, ali samo ako nam vrijeme ne protekne isključivo u mučnoj borbi sa usponom i kilometrima.

Početak je isti kao i kod rute AN 02: iz centra Andrijevice putem ka Beranama i posle 900m lijevo na put za Trešnjevik. No na raskrsnici na koju stižemo poslije pređenih 1,9km ovog puta ćemo nastaviti pravo, putem koji se penje na prevoj Trešnjevik.

Nagib na usponu je umjeren,

ali je sam uspon dug više od 16km. Pomoći će činjenica da uglavnom vozimo kroz šumu, u sjenkama i hladovini, što će svakako prijeti po toplom danu. Neki djelovi na drugoj polovini uspona su posebno lijepi, a otključaće nam se i par lijepih pogleda na Komove.

Na 12,2km prolazimo pored česme, na 17,2km je još jedna (spomen-česma Milošu Ćiroviću, lijevo). Posljednjih 8km do prevoja spleteni su u isto toliko serpentina. I kao na alpskim serpentinama, i ovdje

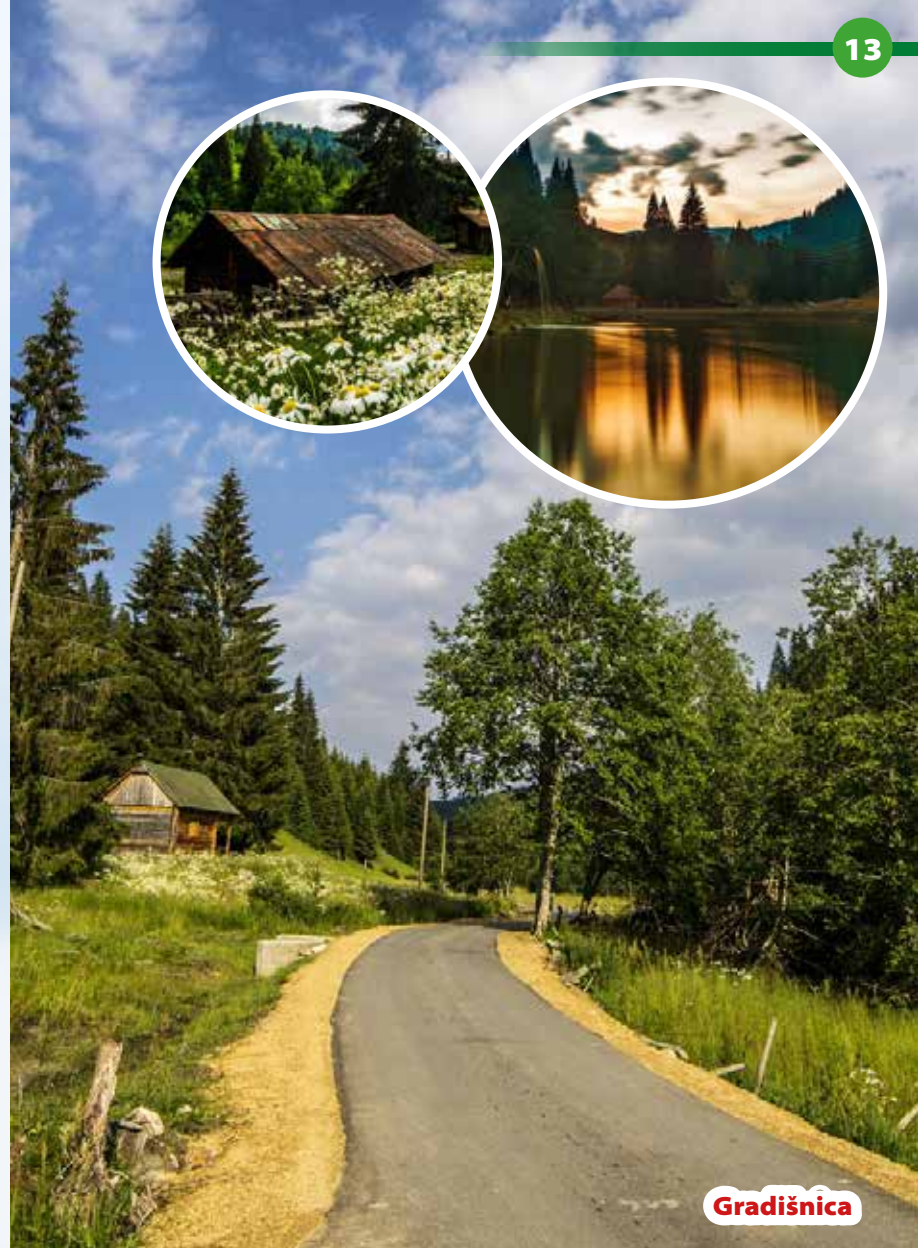

je svaka priča za sebe, svaku ćemo doživjeti malo drugačije od prethodne, na svakoj će se umorne noge i pluća požaliti na različit način. No sve se zaboravi na prevoju (18,3km): i opet, kao i svi drugi dobri prevoji u zadihanim svjetovima bicikliste, i ovaj ima sve što je potrebno za ostanak u lijepom sjećanju: dovoljno otvorenog prostora, dobru dozu finih vidika, i - mjesto gdje se može sjesti, popiti ili prezalogajiti nešto, gdje se sa saputnicima mogu razmijeniti huktanja, čestitanja, i "preživjesmo" dijagnoze, i gdje se može ispuniti sveta dužnost odgovaranja na začuđena pitanja lokalaca. ("Plaća li te ko za ovo?"). Ovdje je to mjesto čuvena Savova kafana: uvijek otvorena, i dovoljno prostrana da primi svačiji umor. Za one koji ovdje eventualno ustanove da je više nego dosta napredovanja za jedan dan, odmah iza kafane se nalaze brvnare "Eko-turs Komovi", katun i eko-dom "Trešnjevik", u kojima se može prenoćiti. (Ako se na tu stranu produži još koji kilometar asfaltnim putem, stiže se do eko-katuna Štavna - o tome ćemo detaljnije u opisu rute AN 05.)

A za nastavak puta treba produžiti putem ka Mateševu, ali samo koju desetinu metara: odmah ćemo skrenuti desno, na makadamski put ka brdu Lisa. Čeka nas još oko kilometar intenzivnog uspona, na sam vrh brda Trešnjevik (oni koji

odlaze asfaltom ka Andrijevici ili Mateševu, nikad se dakle na popnu na samo mjesto po kome je prevoj dobio ime). Potom je napredovanje lakše, i vrlo zanimljivo: blago naviše duž uzane kreste grebena koji dijeli svijet na dva dijela: onaj u kome je, duboko ispod, Andrijevica, i onaj u kome je, duboko ispod - Mateševo.

Kad prođemo spomen-česmu Zdravka Kuburovića (21km) predio postaje sasvim otvoren, brda i površi prekriveni su uglavnom samo travom, pa se podrazumijeva sjajan vidik. Prije svega možemo da uživamo u pogledu na bliske, veličanstvene, na nebu procvjetale Komove, ali i na vrhove Prokletija koji vire iza njih, pa na Hajlu na Istoku, na daleku Bogičevicu na jugoistoku, tamo iznad nevidljivog Plava (bez brige, i tamo će nas odvesti naša mreža ruta). Na sjeveru, pravo pred nama, pogled na Bjelasicu zatvara velika piramida brda Lisa. Sa desne strane se, na istok i prema Andrijevici, spušta uzana, šumovita dolina Gnjlilog potoka: ako pažljivo pogledamo, vidjećemo u njoj i djelove asfaltnog puta kojim smo se tako dugo peli do Trešnjevika. Lijepo je vidjeti ih sada ispod nas, krotke i pripitomljene visinom sa koje ih posmatramo. Na 21. kilometru prolazimo veliki, na divno mjesto posađeni, Prisojački (Đekovića) katun. A na izmaku ovog kilometra,

u samom podnožju Lise i na mjestu zvanom Jovanov grob, nalazi se raskrsnica na kojoj pravo odlazi (počinje) ruta AN 04. Ona vodi do planinarskog doma Krivi do na Bjelasici, a zatim se spušta u dolinu Gradišnice gdje se ponovo

spaja sa rutom AN 03. Stoga možemo da izaberemo kako ćemo nastaviti putovanje: ovog puta ćemo ostati na AN 03, a to znači da ovdje treba da skrenemo desno, ostavljajući Lisu na lijevoj strani. Raskrsnica je i najviša tačka na

AN 03: 1735m. Makadam je od Trešnjevika sve vrijeme solidan, sa par kraćih lošijih dionica.

Odavde ćemo se do kraja rute skoro sve vrijeme spuštati - skoro 22 kilometra!

Malo više od 600m iza raskrsnice na Lisi stižemo na mjesto sa koga se pruža izvanredan, možda i najljepši pogled na Komove i Prokletije. Odmah iza Kokošinje glave put postaje zemljani (25,5km). i dalje vozimo po uzanom grebenu, čas kroz šumu čas po otvorenom terenu (prelijepi pejzaži), polako se spuštajući ka katunu Rudo brdo (26,3km). Nadomak katuna ćemo proći lijep zatravljen dio kroz livadu, a zatim ponovo komad šume. Novi zanosni pejzaži iznad katuna - otvoreni travnati tepih, daljine se iskre na sve strane, a još se i lijepo živi od kredita stečenog na Trešnjeviku: nizbrdo, nizbrdo... Ispod samog vrha Rudo brdo prolazimo drugi katun (28,5km), spust postaje još strmiji, i brzo padamo u uzanu dolinu Gradišnice.

Na mjestu zvanom Zekova česma (uređen izvor lijevo

iznad puta) izlazimo na vrlo dobar asfalt i skrećemo desno, ka Andrijevići. Samo stotinak metara dalje je česma Mašovića (takođe desno). U ovom kraju žedni svakako nećemo ostati, na 33,1km je još jedan izvor - Jukića česma. A vožnja kroz Gradašnicu je izvrsna: blaga nizbrdica, očaravajuće zelenilo i miris borove šume, igra svjetlosti i sjenki na putu, rečica koja se mota oko nogu... Obilazeći oko ogromne kupe Žoljevice, potrošićemo ovo zadovoljstvo brže nego što bismo željeli, i stići na već poznatu raskrsnicu u zaseoku Površu, nadomak nove crkve - tu se naime ulivamo u rutu AN 02.

Preostaje da dugi silazak iz visokog svijeta Lise dovršimo idući u suprotnom (lakšem) smjeru od onoga opisanog u AN 02, tako da ćemo se vrlo brzo naći pred hotelom "Komovi" u centru Andrijevice, na polaznoj i završnoj tački ove sjajne ture.

Ruta AN 04 Lisa - Bjelasica (plan. dom Krivi do) - Gradišnica - Andrijevice

Karakteristike rute:

- » dužina: 29km
- » ukupni uspon: 800m
- » podloga: asfalt (2km), makadam (7km), zemljani put (20km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni (zbog zemljanih dionica vožnja se ne preporučuje)
- » tokom i poslije jakih kiša
- » trasa jednim dijelom vodi kroz visoki, nenaseljeni ili slabo naseljeni planinski predio, pa uz sebe obavezno treba imati osnovni alat za bicikl, rezervnu gumu, lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas). Preporučuje se i vožnja u društvu.

Ova ruta će nas povesti u jedan "tajni" kutak Bjelasice i omogućiti nam da osjetimo atmosferu te čarobne planine. Potom će nas voditi visokim grebenom koji vodi preko vrha Pobodenjak, i konačno spustiti u lijepu dolinu Gradišnice - puno atrakcije na manje od 30km puta. Potrebna je prosječna kondicija (oni koji su baš na tom nivou moraću na par mjesta kratko da guraju bicikl) no ako uzmemo u obzir i to da prethodno treba doći do nivo bi se tačnije mogao definisati kao "vrlo dobra kondicija".

Krećemo sa raskrsnice ispod Lise (mjesto zvano Jovanov grob).

Kao što je pomenuto u opisu prethodne rute, do tog mjesta dolazimo slijedeći turu AN 03 iz Andrijevice i preko prevoja Trešnjevik. Sada ćemo je privremeno napustiti, odlazeći na ovu raskrsnicu pravo umjesto desno. Put je makadamski, dobrog kvaliteta.

Odmah na početku (0,5km) prolazimo planinarsko odmorište (desno, 100m od puta) - dobro sklonište od kiše. S desna se diže vrh Lisa - prolazimo tik ispod njega, spuštajući se polako golim hrbatom grebena, kroz lijep predio uramljen šumom s obje strane. Uživamo u pogledu na Komove i najviše vrhove Prokletija i Bjelasice.

Kad prođemo mjesto na kome se desno i nizbrdo odvajaju prvi put za Gradišnicu (3,7km) očekuje nas prva teža dionica: oko 1,8km strmog uspona na brdo Bač, po većim dijelom lošem zemljanom putu. Na brdu je raskrsnica (5,9km) na kojoj ćemo skrenuti oštro lijevo, ka planinarskom domu Krivi do. Kasnije ćemo se odatle ponovo vratiti ovamo. Do doma imamo 3,4km. Na prvih dva i po kilometra put zanimljivo vijuga, lagano se spuštajući stranom brda Smetine ka izvoru Krčelova voda (7,5km, sa lijeve strane) i Ciganskoj bari (8,1km). Livade, zanimljivi reljef

AN03

TREŠNJEVIK - RUDO BRDO (43,5km)

i dijetalni pogled koji slobodno leti u daljine osnovni su sadržaj "menija" u kome uživamo ovdje. Brzo će postati jasno: zbog ovakvih predjela smo zaljubljeni u planinski bicikl, i svi napori da se do njih stigne zaboravljaju se kad zaplovimo njima. Osvježava a ne goji, potpuno organska i zdrava, energentski optimalna - takva je vožnja po prvim talasima

Bjelasice. Na posljednjem dijelu spusta u Krivi do (oko 800m) put se pretvara u vrlo strmu, džombastu stazu koju mjestimično sijeku duboki usjeci. Oni koji imaju ambicija da i na povratku voze ovuda, treba dobro da osmotre najteže djelove i isplaniraju taktiku za pobjedu nad usponom koji ih će čekati.

Posljednjih par stotina metara do planinarskog doma Krivi do (1680mnv) prelazimo preko blistavo zelenog dna dola. Sam dom je ušiven na ivicu tog somota, prozori mu s jedne strane trepću na nas a sa druge zamišljeno čute pred Bjelasicom koja se sporo, poput lave koja se već hladi, sliva ovamo sa Zekove glave. Mjesto je dovoljno

lijepo da nas može lako zarobiti bar do narednog dana, ali ako ostanemo imaćemo puno posla: treba prošetati unaokolo, treba se sunčati na terasi sa zadnje strane doma, pogled se stalno mora slati na pašu po bjelasičkim visovima, treba bacati mreže i vaditi odsjaje iz magične dubine ispod nas, tišina se stalno mora razmicati kako bismo čuli sagovornike.

Dom je novo zdanje (otvoren je 2008. godine), kapaciteta 25 ležajeva, sa trpezarijom, kuhinjom i mokrim čvorom. Ali treba imati na umu da je otvoren samo po potrebi, što znači da će sasvim moguće biti pust kad stignemo tamo, stoga oni koji planiraju da se zadrže ovdje treba da ponesu potrebnu vodu i hranu. (I naravno, da prije odlaska uklone sve tragove svog boravka, kako bi i sledeći posjetioci imali utisak da su jedini koji su za dugo vremena stigli ovamo...)

Lijevo od doma planinski put vodi na sjever, u pravcu mjesta zvanog Raskrsnica nadomak katuna Vranjak i narednog planinarskog doma (mogućnost smještaja). Odatle se može spustiti na zapad do Kolašina, ili na istok do Lubnica i Berana, pa je to šansa da putovanje završimo

na sasvim drugačiji način. No ovog puta ćemo se držati naše rute - i nećemo se obeshrabriti pri pogledu na strmi dio koji nas čeka na povratku do Ciganske bare. Kad ga savladamo (huh...), produžićemo nazad do raskrsnice na Baču (12,6km), na kojoj ovog puta nastavljamo pravo - dobrim zemljanim putem koji po grebenu vodi ka Patkovici i katunu Okolišta. Odmah prolazimo padinu brda Zmijenica (Jelenak) u kome postoji zanimljiva pećina (lijevo).

Put se spušta, ulazeći u šumu kod mjesta zvanog Radojičin grob (14,3km) i izbacujući nas brzo na otvorenu zaravan Patkovica (15,4km) i na Velje brdo. U tamošnjoj novoj porciji lijepih vidika, kruna Komova će ponovo biti glavni razlog za uzdahe. Sa Veljeg brda kreće umjerena

uzbrdica u pravcu istoka, ka najvišoj tački na ovoj ruti, tik ispod vrha Pobodenjak (1825m). Usput prolazimo katun Okolišta (16,9km), od koga nećemo vidjeti baš mnogo, pa malo kroz šumu, malo kroz livade, preko Kršnjate glave stižemo do velikog prirodnog amfiteatra zvanog Rujišta. Na 19,6km je još jedno mjesto sa lijepim pogledom na Komove ali i na čupavu dolinu Gradišnice, na Lisu... No dok mi uživamo u tome, uspon kradom postaje jači - greben zaokreće ka jugu i konačno "napada" Pobodenjak. U velikom luku slijedimo konturu našeg amfiteatra, tražeći valjda neku posebnu ložu iz koje ćemo najbolje pratiti veličanstveni koncert prirode - saglasje neba, planina i tihog brujanja poljskog cvijeća.

Ako na 20,3km ostavimo bicikl

i zađemo među rastinje sa lijeve strane puta doći ćemo na ivicu grebena sa koje ćemo ugledati maleno jezero Čukića (Ševarinsko jezero) koje se oprezno sunča stotinak metara ispod, u svom pitomom gnijezdu. Samo tiho - ako ga uplašimo, prhnuće i odletjeti nekuda.

I eto nas već na Pobodenjaku (20,8km), na kraju uspona i na raskrsnici na kojoj ćemo skrenuti desno, na lošiji put (lijevo ide bolji put za Cvijetnice). Par stotina metara dalje je mjesto sa koga možemo vidjeti dio Andrijevice, i uvjeriti se da nas još čeka. Odmah zatim prolazimo raskrsnicu na kojoj se lijevo i unazad odvaja puteljka ka jezeru (oko 800m lagane vožnje). Vrijedi prekinuti putovanje i otići do tamo da pogledamo izbliza, da se možda malo opružimo ili ručamo

pored vode. Samo tiho - ako ga uplašimo...

A još malo dalje (21,7km) je usamljeni katun koji lijevo iznad puta istura svoju klub-garnituru: drvene stolove i klupe, i nadstrešnicu šarmantno sklepanu u sličnom stilu. Pa ako i ne bude nikoga tu ćemo se svejedno lijepo odmoriti, a ako uz malo sreće zateknemo gostoljubive domaćine, nećemo otići bez osvježenja.

Iz katuna se spuštamo niz "gledalište" amfiteatra, bez sumnje ka nekoj pozornici za nastupe planinskih vila i vilenjaka koja bi morala biti tu negdje, ali koju nećemo vidjeti: krećemo se kroz gustu šumu Rujjišta. Spust sa Pobodenjaka u dolinu Gradišnice je dug oko 7km. Na početku 24. kilometra od starta zemljani put prelazi u makadamski, a na početku 27. kilometra izlazimo na asfal-

tni put koji vodi niz dolinu Gradišnice. Kad ima dovoljno vode, Veški potocić na posljednjem kilometru prije asfalta teče malo pored puta a malo po njemu, pa ćemo na pojedinim mjestima imati zanimljivo iskustvo kotrljanja po vodenom tepihu.

Dionica kroz Gradišnicu je sjajna: novi asfalt na kome ćemo rijetko sresti neko vozilo, lagani spust, neodoljiva okolina...

Šta poželjeti po lijepom danu i na izmaku jedne uzbudljive ture, ako ne ovakvo čarobno, lagodno opuštanje.

Oko 1,8km posle izlaska na asfalt stižemo do Zekove česme. Tu se ponovo spajamo sa rutom AN 03, i do Andrijevice onda vozimo kako je opisano u tekstu za tu rutu. (Samo stotinak metara posle Zekove, eto nam s desne strane i česme Mašovića)•

AN04

LISA - KRIVI DO - ANDRIJEVICA (29km)

Ruta AN 05 Andrijevica - Đulići - Komovi (katun Štavna) - Zulevo brdo - Andrijevica

Karakteristike rute:

- » dužina: 42km
- » ukupni uspon: 1420m
- » podloga: asfalt (16km), makadam (24km), zemljani put (2km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni (zemljana dionica je kratka, pa se može voziti i u slučaju umjerene kiše)
- » neki djelovi rute vode kroz visoke, nenaseljene ili slabo naseljene planinske predjele, pa uz sebe obavezno treba imati osnovni alat za bicikl, rezervnu gumu, lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas). Preporučuje se i vožnja u društvu.

Teška tura koja traži vrlo dobru kondiciju, ali za uzvrat nudi još više zadovoljstva. Preporučujemo je stoga i onima koji mogu da je prođu, ali i onima koji misle da joj neće biti dorasli: koliko god da je vrijeme za odustajanje i povratak, vidjeće i doživjeti mnogo više nego što su se nadali. Jer prvi dio je lagan, a na njemu su prekrasna dolina Zlorečice, i ništa manje inspirativna dolina Perućice. Ovaj dio će ustvari zasigurno biti toliko magičan da će zanjati biciklista, zaboravivši da kontroliše brzinomjer i predene kilometre,

skoro sigurno stići čak do - Japana. Pa i kad ga tabla sa tim natpisom trgne i vrati u stvarnost, te uplašeno okrene bicikl nazad ka dalekoj, dalekoj Andrijevi, ostaće mu vječita uspomena ne samo na ljepotu predjela, nego i na ovaj nevjerovatni podvig. Malo li je to, za nekoga ko sumnja u svoje mogućnosti?

Polazimo kao i obično iz parka ispred hotela "Komovi" putem ka Plavu. No poslije manje od 500m skrenućemo desno, na sporedni put koji vodi u obližnje selo Božiče. Ubrzo ćemo preći na istočnu obalu Zlorečice i krenuti uz njenu uzanu dolinu ka jugu, prijatnim i mirnim asfaltom.

Na 5,7km je raskrsnica u obliku latiničnog slova "V" na kojoj ćemo skrenuti desno i nizbrdo, u selo Đulići. (Lijevi put ide ka Kutima - ruta AN 06.)

Đulići postoje zato da bi rečica Perućica i Kutska rijeka (svijet u ovim krajevima zove je jednostavno Kuckaja) imale gdje da se sastanu i stvore Zlorečicu. Na tom spoju je selo kumovalo kamenim mostom i isto takvom vodenicom kao vjenčanim prstenovima, tu je i minijaturna klisura kao slavluk pa se čeka samo na nas, da u ulozi svatova upotpunimo svečani čin. Zato se ovdje moramo zadržati koliko

god je potrebno: ostavićemo bicikle, prošetati do vodenice, pogledati klisuru iz raznih uglova, i spustiti se do mladenaca - da za sreću dotaknemo vjenčanicu od pjene, da udahnemo miris zelenog tepiha koji žuri da se baci pod noge svakoj zvanici. Kuckaja i Zlorečica su fly fishing reviri kojima gazduje ribolovni klub iz Andrijevice, pa eto prilike za dodatnu zabavu na putu. (Nekima će mušicarenje možda

biti i glavni cilj, a bicikl samo lijep način da stignu do njega :) U Kuckaji ima pastrmki, a u Zlorečici pastrmki i lipljena. Iz Đulića ćemo ipak uz - Perućicu. Put i rečica se igraju i vijaju jedno drugo, ali ne zaboravljaju na nas: kad god se pred nama spletu, ponudiće nam mostić da pređemo preko. U Košutićima, na samom početku osmog kilometra, lijevo se odvaja putić do par stotina metara

udaljenih ostataka manastira iz sedmog vijeka (rekonstrukcija je u toku). A mjesto se, logično, zove - Namastir. Četiri stotine metara dalje, desno od puta je vodenica iz 1930. godine, koja još uvijek radi. Ovdje ćemo vidjeti i zanimljive stijene - eto novog motiva za fotografisanje. Na 9,2km prolazimo kroz Konjuhe - selo koje je, sudeći po centru, vidjelo bolje dane i imalo

više stanovnika. Posle blagog uspona na 11. kilometru, dolazimo na mjesto na kome betonski most prelazi preko Perućice (12,2km). U blizini se završava asfalt, ali tu je i tabla koja tvrdi da smo - u Japanu. I to i na japanskom jeziku. Oni koji se potrudu da na turu krenu jako rano, uvjeriće se da se ovdje zaista nalaze u zemlji izlazećeg sunca, Preciznije: u selu izlazećeg sunca. Žuta lopta se zaduвано

kotrlja preko udaljene Hajle, pa trucka preko bliskog Piševa da bi prve zrake u cijeloj zaboravljenoj dolini bacila baš ovdje, na jugoistočne padine Komova. A i trešanja u crnogorskom Japanu ima puno, pa se u proljeće brežuljci zabijele baš kao i u onom velikom.

Sa puta nećemo mnogo vidjeti od sela: kuće su više gore u brdu, a u pedesetak koliko ih još ima, samo je desetak aktivnih domaćinstava. Selo je vrlo staro, potiče još iz 13. veka, ali pročulo se tek u martu 2011. godine, poslije vijesti da su mještani ponudili pomoć "pravom" Japanu posle zemljotresa i cunamija koji su pogodili tu zemlju. Vlada Crne Gore je tada u ime sela uputila pomoć od 10.000 evra, povezujući tako veliki i maleni Japan. Godinu dana kasnije stigli su ovamo novinari iz japanske novinske agencije Kjodo. A još mnogo prije njih, pa i prije zemljotresa, došla je grupa studenata Univerziteta u Tokiju - seoskoj školi su poklonili japanski prevod "Gorskog vijenca" ... U Japanu počinje teški dio puta: oko 400m iza mosta skrenućemo desno na nasut put i početi strmi uspon koji će - sa manjim prekidima i lakšim djelovima - potrajati čitavih 13km, sve do najdalje i najviše tačke rute (1835m), pod samim kršom Vasojevičkog koma. Od mosta (925mnv) do tamo treba da savladamo 900m visinske

razlike.

Pa da počnemo... Prvih 6km su teži dio: uz strmu stranu Konjuha penjemo se ka vrhu Stražnica, po mjestimično lošem makadamskom putu. Posle 3km (16,0km od starta) izlazimo na bolji put. Na Stražnici (16,3km) je bitna rakersnica, na kojoj nastavljamo pravo. (Desno i unazad se odvaja put ka Andrijevići, kojim ćemo otići kad se budemo vratili ovamo sa Štavne.) Uspon nastavljamo po otvorenom grebenu Milanovca sa koga puca vidik nadaleko - na vrhove Bjelasice i na krunu Komova koja raste na lijevoj strani. Sve se ovdje vrti oko ta dva ogromna, surova kamena zuba, dva tornja na orijaškoj katedrali koju je izvajala priroda i koja strijemi ka nebu iz zelenila ispod: Kučki i Vasojevički kom u bijesnom se stisku međusobno zaklanjaju ili otržu iz sjenke onog drugoga, upinju se na megdanu i biju svojim orlovima, dok oko posmatrača sa uzbuđenjem i strepnjom putuje mimo njih. U zaglušujućoj tišini te borbe sve ostaje među njima, svaka otkinuta stijena i pali kamen, a samo oznojeni vjetar umije ponekad odande da padne u okolinu, da privije ljekovite trave i polegne na nekoj previji. Kršu Komova se približavamo lagano, u velikom luku. Iza vrha Dubačka glava (1651m), na 19,7km nailazimo na raskrsnicu u šumi na kojoj počinje asfalt.

Napredovanje je odavde lakše - odlazimo desno (kasnije ćemo se iz Štavne vratiti ovamo sa lijeve strane), a poslije malo više od kilometra napuštamo asfalt (koji odlazi ka 1,5km udaljenom prevoju Trešnjevik i Savojoj kafani) i skrećemo lijevo, na makadam. On nas preko brda Razvrša (1784mnv) izvodi na otvorenu, dugu kosu Štavne - izvanredno lijep predio sa isto takvim pogledom na okolinu. Prolazimo ispod vrha brda Šančevi pa pored spomen-česme Zorana Vučićevića (23,5km) i vrha nekadašnje male skijaške žičare. Lijevo ispod nas i par stotina metara daleko je eko-katun Štavna - sada skriven od pogleda, ali do njega ćemo se spustiti u povratku. S lijeve strane je i vikend naselje čije su brvnare rasute po dugoj, prostranoj livadi; jedna od njih (26,7km, par stotina metara od puta) pripada planinarskom društvu Železničar iz Beograda. Vozimo po uzanom grebenu koji kreće sa Razvrša i koji će uskoro udariti u liticu Vasojevičkog koma na mjestu zvanom Konjic, i zaustaviti se: južna strana svijeta tu ne postoji, ukida je džinovska eksplozija kamena koji juri u nebo. Ali na istoku

i zapadu vriju dubine i daljine: Zeletin i vijenac Prokletijskih vrhova na jednoj strani, vrhovi Sinjavine i Moračke planine na drugoj. Kao što smo već pomenuli ovo je najveća visina na našoj turi, ali to samo po sebi ne govori mnogo: ono što jeste za nezaborav, jeste činjenica da se nalazimo na jednoj od najatraktivnijih tačaka u čitavoj našoj mreži biciklističkih ruta u regionu, pa nikako ne treba žuriti da se ode sa tog visokog prestola u oblacima.

A kad jednom krenemo nazad, otpočecemo dugi, skoro neprekidni spust (sa nekoliko kraćih uzbrdica) do Andrijevice - preko 16km! Oko 200m posle spomen česme Zorana Vučićevića (27,6km od starta) skrenućemo desno i nizbrdo, kroz katun. U donjem dijelu će staza biti loša, ali dionica je kratka pa ćemo se začas naći na asfaltu kod Kameničke vode. Skrenućemo desno i posle oko 300m naći se pred ulaziom u eko-katun Štavna.

Katun ima sve što bismo poželjeli na ovakvom putu: udoban smještaj u drvenim kolibama (kapacitet: po pet osoba), restoran sa odličnom hranom,

ljubazne i gostoprимljive domaćine. Ovdje čak možemo i

Eko katun Štavna

Komovi + Štavna

da iznajmimo bicikl, kako bismo se provozali po okolini. Ah, da... pa mi već sjedimo na biciklu, i upravo obilazimo okolinu. Odlično :)

Iz katuna ćemo nazad asfaltom sve dok ne stignemo (iz drugog pravca) na već poznatu raskrslu nadomak Dubačke glave (30,2km). Nastavljamo desno, također već poznatim makadamom ka Stražnici. Da bismo spust do tamo učinili zanimljivijim, na 31,5km ćemo skrenuti desno, na mali detur (800m) kroz predivne livade sa čijih se ivica strme padine survavaju u dolinu Konjuha (i Japana). Na

ovom dijelu ćemo kratko voziti i kroz šumu, divnom stazom posutom lišćem, prije nego što se na sledećoj raskrsnici ponovo ulijemo u "staru" rutu. Na raskrsnici na Stražnici (33,1km) ovog puta nastavljamo lijevo. Lebdeći u visinama iz kojih (ako imamo malo sreće) kaplje sunčevo vino, proći ćemo i raskrslu iznad Rajčića dola: posle kratkog uspona, odmah iza spomenika na 35,3km, skrećemo lijevo. Oko 500m dalje proći ćemo pored slabog izvora sa desne strane, a sa te iste strane se nad nama diže antena repetitora na vrhu Veliki krš. Ubrzo ćemo

ući u šumu na Zulevom brdu, i lijepim zemljanim putem posle par kilometara u zaseoku Gloštice izbiti na loš asfalt (39,9km). Kolovoz će brzo postati bolji a nizbrdice je ostalo još sasvim dovoljno, pa ćemo začas prevaliti preostalih par kilometara i aterirati pravo u centar Andrijevice. To slijetanje je prilično iznenadno: skoro do poslednjeg trenutka vozimo kroz seoski ambijent, onda ulazimo u kratak

lavirint zgrada a na izlasku odatle - eto nas na glavnoj ulici, nadomak parka i hotela. Očiju još uvek punih Komova, grebena, pašnjaka, daljina... teško ćemo se pribitati i shvatiti da, prema zahtjevima svakodnevice, treba odložiti negdje sve to što smo ostavili u visinama iznad nas. Ali neke važne baterije su se napunile, a to "negdje" gdje ćemo odložiti ovu turu je - vitrina za lijepa sjećanja :)

ANOS

ANDRIJEVICA - KOMOVI - ANDRIJEVICA (42km)

Ruta AN 06 Andrijevica - Kuti - Gusinje

Karakteristike rute:

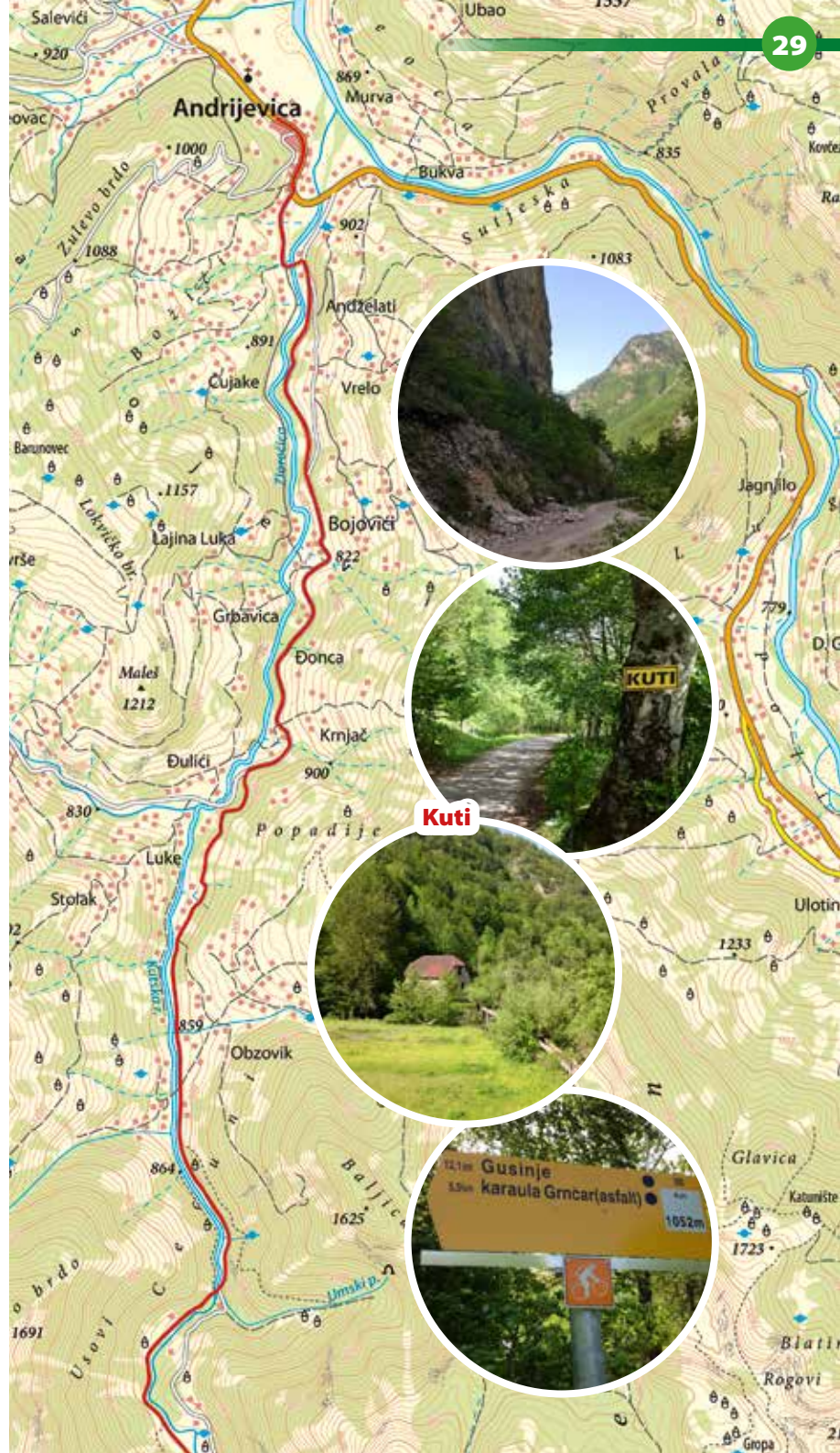
» dužina: 29km
 » ukupni uspon: 970m
 » podloga: asfalt (23km), makadam i šumska staza (6km)
 » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni. Zbog dijela sa šumskom stazom, vožnja se ne preporučuje tokom ili poslije jakih kiša.
 » tokom uspona i prelaska prevoja iza Kuti, prolazi se uz samu graničnu liniju sa Albanijom, te se stoga treba javiti graničnoj policiji u Andrijevici ili u selu Đulići, na ulasku u dolinu Kuti
 » trasa jednim dijelom vodi kroz nenaseljeni planinski predio i šumu, pa obavezno treba imati uz sebe osnovni alat za bicikl i rezervnu gumu, baterijsku lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas). Preporučuje se i vožnja u društvu.

Da nema teške dionice iza sela Kuti, ovo bi bila tura za svakoga jer je vožnja na ostalom dijelu prijatna i ne zahtijeva poseban napor. No da bi se stiglo do Gusinja potrebno je savladati ekstremni uspon iza Kuti, a potom i zahtjevni spust sa druge strane. Ipak, s obzirom na to da je dolina u kojoj leže Kuti jedno od najljepših mjesta u oblasti,

preporučujemo odlazak bar do tog seoca. Zatim se oni koji nisu raspoloženi za mnogo znojenja mogu vratiti do Andrijevica putem kojim su i došli, dok ljubitelji izazova mogu da se upuste u nezaboravno probijanje ka Grnčaru i Gusinju preko visokog grebena Lipovice.

Nadomak centra Andrijevica je raskrsnica na kojoj skrećemo desno. Mirni asfaltni put će nas ubrzo prevesti preko Zlorečice a odmah zatim nailazimo na dvije bliske raskrsnice. Na prvoj nam s lijeva dolazi put sa magistrale, na drugoj se lijevo i uzbrdo odvaja stari put za Kute, dok mi treba da nastavimo pravo i ravno.

Na 5,7km od starta stići ćemo do raskrsnice u obliku latiničnog slova "V": desni put se spušta u selo Đulići a do Kuti nas vodi lijevi krak asfalta. Na 9,6km je izvor Miloševa voda (lijevo). Dolina odavde postaje sasvim uska i put vijuga ispod litica, kroz bogato zelenilo i šum brzaka Kutske rijeke (poznate i kao Kuckaja). Tišina i mir koji ovdje vladaju upijaju se u kosu i odjeću, pa ćemo vjerovatno voziti sve sporije i sporije... Na četrnaestom kilometru dolina se širi na lijevoj strani, i ukazaće nam se mali raj u švajcarskom stilu: blistavi, blistavi travnati tepih na pašnjacima, na

tepihu namještaj od nekoliko starih koliba, ovdje-ondje poneka krava (ništa manje fotogenična od onih sa reklama za "Milka" čokolade, samo se čeka neko da uoči talenat) i iznad svega toga, kao kapa, suri vrhovi Zeletina.

Na 16,7km stižemo do karaule Kuti a malo iza nje prestaje asfalt - odatle ćemo slijediti strmu stazu koja vodi na Lipovicu. Visinska razlika koju treba savladati na sledeća dva i po kilometra iznosi 450m (sa 1040m nadmorske visine penjemo se na 1490m). Oni jači će na dobrom dijelu moći da voze, ali većina biciklista će uspon uglavnom pregurati. Treba se dakle naoružati strpljenjem i isplanirati dovoljno vremena za ovu turu – onda se može napredovati polako i bez nervoze, sa čestim odmorima, i uspon će se sasvim lijepo "topiti". (Sama odluka da se krene naviše je ustvari najteži stepenik ka prevoju.)

Slijedimo šumsku stazu koja bi se ponekad mogla nazvati i puteljkom, a služi i kao patrolna ruta granične policije.

Uspón se završava na 19,3km od starta i na 1490m visine. Sa desne strane, oko 50m daleko, je granični kamen B-11, a u daljini ispred nas se vide vrhovi

iznad doline Grebaje - Karanfil i Trojan. Lijevi krak na ovoj raskršnici je zatravljena stazica koja ide blago naviše a mi ćemo slijediti desni krak, koji odmah kreće naniže. Na strmom spustu očekuje nas fantastična atmosfera bukove šume niz koju ćemo kliziti po divnom tepihu od lišća, pa je ova dionica svakako jedna od najljepših na turi. Ali treba stalno imati u vidu da taj tepih, na pojedinim mjestima toliko debeo da podsjeća na smet, u sebi krije i suve grane, panjeve, kamenje i druge prepreke zbog kojih se začas možemo naći na zemlji. Zato je za one koji nemaju dovoljno iskustva ili bicikl koji odgovara ovakvim uslovima najbolje da voze sasvim sporo ili da siđu sa bicikla – i u tom slučaju će ovo biti vrlo lijepo iskustvo. Nakon prolaska ivicom prostrane Lipovičke livade stići ćemo do prve kuće u Bojovićima i zatim, na 22,6km od starta i na 960m nadmorske visine, izaći na asfaltni put koji od Gusinja vodi ka graničnom prelazu Grnčar. Visinska razlika u odnosu na tačku sa koje smo počeli spust

(kod graničnog kamena B-11) iznosi 530m.

Spremniji biciklisti će dio od karaule Kuti do prevoja moći da prevale za oko sat i po vremena, ostali treba da računaju na još oko jedan sat više. Za spust je (pomalo neobično) potrebno skoro isto toliko, osim ako nismo vješti u off-road vožnji. Sve u svemu, za oko 6km od karaule do puta za Gusinje potrebno je, zavisno od kondicije i sposobnosti, od dva i po do pet sati, ne računajući eventualnu pauzu za ručak ili duži odmor.

Za Gusinje ćemo okrenuti lijevo (desno ide ka graničnom prelazu udaljenom samo par stotina metara). Asfalt se lagano spušta i nakon što prođemo zaseoke Radončići i Derviševići, brzo ćemo stići do te varošice. (Oni koji imaju dovoljno vremena i volje mogu od Grnčara da nastave drugom polovinom laganom makadamskom rutom GU 01. Kilometraža neće biti mnogo veća, jedino što ćemo u ovom slučaju naredna 3km preći po lošijem makadamu i poljskoj stazi)•

AN06

ANDRIJEVICA - KUTI - GUSINJE (29km)

EVERYTRAIL.COM

Ruta AN 07 Andrijeвица - Gračanica - Murino - Plav

Karakteristike rute:

- » dužina: 26km
- » ukupni uspon: 540m
- » podloga: asfalt
- » uslovi za vožnju: tokom cijele godine, osim u slučaju jakih snježnih padavina

Na početku ove vožnje krenućemo iz Andrijevice uobičajenim, glavnim putem ka Plavu. Ali na samom kraju četvrtog kilometra od starta ćemo u Lukama skrenuti lijevo, preći preko Lima i nastaviti "tajnom", mirnijom i ljepšom rutom preko sela Gračanica.

Uspón koji ovdje počinjemo je do desetog kilometra intenzivniji a potom će napredovanje biti znatno lakše. Asfalt se penje uvodeći nas u pitomi predio koji lebdi nad dolinom Lima: srebrna vodena zmija će se po sunčanom danu opružiti među livadama i zadrijemati na toploti, u pejzažu kao stvorenom za sanjarenje. Ovo je jedan od onih puteva na kojima se pedale okreću sporije nego obično: nema sagorijevajućeg uzbuđenja ni ključanja osećanja kao na nekim drugim mjestima, ali se zato u bogatom zelenilu i sve širem vidiku rađa ležerna, mirna, pouzdana zaljubljenost u okolinu, i ona dragocjena žeđ za razgovorom bez koje nema uspješnog putovanja: razgovorom sa saputnicima ili, ako njih nema,

sa samim sobom.

Na 7,1km se s lijeve strane nalazi uređen izvor. Uzana, pusta traka puta koja umije i da priča i da sluša dovedeće nas poslije 10,4km od starta do prevoja na mjestu zvanom Mostine (950m, najveća visina na našem "tajnom" putu). Par stotina metara prije prevoja je mjesto sa koga se pruža najljepši pogled na Polimlje i na predio koji ostaje iza nas.

Start u Andrijevici je na 790m nadmorske visine, a završetak u Plavu na 960m nadmorske visine, ali ovim usponom na sredini našeg izleta praktično smo otplatili "ulaznicu" za festival ljepote oko nas: slijedi strmi spust dug oko 2km a potom ćemo lako, kroz seriju kratkih uspona i nizbrdica, stići do cilja.

Prolazeći zaseok Mašnicu spuštamo se u Murino, gdje ponovo prelazimo Lim i uključujemo se na glavni put ka Plavu, 10,7km, prije te varoši. Na ulazu u Plav (23,2km od starta) sa desne strane se nalazi mala botanička bašta - vrijedi je posjetiti i bolje se upoznati sa florom regiona, da ne pominjemo dobre šanse da ćemo tu konačno saznati "ime i prezime" nekih od tajanstvenih mirisa koji su nas tako omamljivali, golicali i varali tokom vožnje.

Ulazeći u Plav uranjamo u jedan osobeni i zanimljivi historijski i kulturni mozaik, ali i stupamo na

tlo novog biciklističkog Eldorada: devet obilježenih ruta u regionu te varoši čekaju da ih istražimo, i pružaju više nego dovoljno razloga da se ovdje zadržimo duže vrijeme. Uostalom, čitajte dalje :)

MONTENEGRO

SMJEŠTAJ

Hotel Komovi, Andrijevice

Telefon: + 382 (0) 69 470 769
E-mail: hotelkomovi@gmail.com
Web site: www.hotelkomovi.com

Eko katun Štavna, Andrijevice

Telefon: + 382 (0) 69 550 009
+ 382 (0) 67 380 532
E-mail: ekostavna@gmail.com
Web site: www.ekokatunstavna.com

Katun & Eko dom Trešnjevik

Andrijevice
Telefon: + 382 (0) 67 400 361
E-mail: pego@t-com.me

Eko tours Komovi, Trešnjevik

Andrijevice
Telefon: +382 (0) 69 491 920
E-mail: ekoturskomovi@yahoo.com

Ribarski dom, Seoce, Andrijevice

Telefon: + 382 (0) 68 320 787
E-mail: flyfishing436@gmail.com

Motel/Restoran Most Bandović

Andrijevice
Telefon: + 382 (0) 69 563 791

Planinarski dom Krivi do

Andrijevice
Telefon: + 382 (0) 69 523 879

Ukoliko ste zainteresovani da produžite boravak i isprobate neku od obilježenih staza u susjednoj opštini Plav, sa saj-tova www.biking.bjelasica-komovi.me i www.biking.toplav.me možete preuzeti informacije o ovim stazama. Za informacije o nekoj od vrhunskih regionalnih biciklističkih staza kojima možete pristupiti iz Andrijevice, posjetite sajt www.tt3.bjelasica-komovi.me.

Sve ove rute se nalaze i na everytrail.com, a da sačuvate neku od njih, dodajte je u omiljene, i ona će se automatski pojaviti u folderu "Sačuvano" u vašoj iPhone/Android aplikaciji.

Lokalna turistička organizacija Andrijevice

+382 (0) 51 243 113
toandrijevice@gmail.com
www.toandrijevice.me

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore

Call centar: 1300 (24h)
information@montenegro.travel
booking@montenegro.travel
complaints@montenegro.travel

CRNA GORA
MINISTARSTVO ODŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA
Bjelasica, Komovi & Prokletije

with funding from

Austrian
Development Cooperation

